

★ نـرجسيـ تـي قـزافي لـ مـا نـي “دواھـ مـين شـوي سـرگـ” دا ... نوسيني: در و مھدي

ئـمـمـ پاش دوو ئـژ لـ خوـندنـوي ئـم مـا نـ بوومـو کـ مـا نـکـي
قـبارـ مام ناوـند بـ بـي ۲۲۹ لاپـ.

مـا نـکـ لـ نوسيني نوسـري جـزائـري “محمد مولسهول” ناسراو بـ
“ياسـمـينـ خـزرا” يـ و وـرگـي کورد “ئازاد زـرنجـي کردويـ تـي بـ
کوردی و ناوـندی ئـندـش چاپ و بـاوي کردـتـو.

بـ بـواي فـيلـسوفـاني بـواري دـرونـاسـي نـرجسيـتـ “خود پـسـندی”
ياخود “خود شـيدايـي” جـرکـ لـ تـکچووني کـسـتي کـ هـستـکردنـکـي
نا ئاسايـي بـ خـشويستني خود و خـ بـگـورـ زانين.

ئـگـر بـ وردی سـرنجـک لـ قـناغـکـاني ژياني ديکتاتـرکـان بدـين
دـبينـ گـيشتـنـ لوتکـي “نـرجسيـتـ” تـياندا واکـردووکـ لـ
عـرشـي فـرمانـوايي بـهـنـرنـند خوارـو و ئـم نـخـشـي دـرونـي سـري
بـ با داوون.

لـرـدا چـند نـشانـيـکـي ئـم نـخـشـي دـرونـي ديارى دـکـين:

۱. ئـم کـسانـ بـردـوام واهـست دـکـن کـ خـيان لـ بـزايـدان و
کـساني تـريش هـموويان لـ خوارـيـون.

۲. زـر لـ خـي اـزيـو واهـزانـت لـ هـموو کـس جوانتر و باشتـر و
عاقـتر و زيرکـتر.

۳. کـسي توشـوو بـم نـخـشـي هـميشـ هاوسـز و هاوخـمي بـ
بـرامـبـرکـاني کـم.

۴. زـر سـرسـام بـکارکـاني خـي و خـنـ و توانج و لـمـکردنـقبوـ
ناکات و پـي توـ و دـمارگـير دـبـت.

۵. هـسوکـوتـي لـگـ بـرامـبـر قورس و گرانـ.

۶. هـميشـ حـزدکـات بـرامـبـرکـاني بـ فرمانـي ئـم بجوـنـو و
هـسوکـوت بـکن.

ژر پر توو کښو لې تاو سارما خمم گرمې دې کرد، هردوو قاچم
بې سکمېو دې نوساند، جاري وا هېوو خنم بې اېنې مريشکېکېو
دې بينی و ليک بې دې ممدا دې هاتې خوارې". ل. ۲۶.

بې دې سزادانی لې لایېن قېزافيېو، بې ديلگيراوېک هوار دې کات
موهېمېر، تې بې زېږې لې دايک بووېت، موهېمېر تې زېږېت، زېږېت". ل. ۱۲۷.

قېزافي سېرکې پېشووی لېبیا لې شېست و سېهېمین ساې تېمېنېدا
بې هې گېښتنې لوتکې دیکتاتېرېت لې دې سېتاتدا لې لایېن گېلې
لېبیاو کېتايې بې دې سېتاتې هېنرا.

"نېم نېوارې پاش شېست و سې ساې وا هېست نېکېم نېستېرکېانی
ناسمانې سېرت کېم بونېتېو مانگې چواردېکېشم هېچې لې
نېماوېتېو". ل. ۱۹.

بېکېک لې نېشانې هېرېديارکېانی نېخېشې "نېرجسېت" بېکار هېناني
بېردېوامې دېستېواژې "من"، لې دېست پېکې قسې کېسې توش بوودا.
"خېم سوېندی دېخوارد، من کوې پېرېزکې هېزې غېوسم". ل. ۱۹.

"من، کې پېم دېږنې برای سېرکردې، نېو پیاوې وردېبنېم کې هېرگېز بې
هېږنېدا ناچېت". ل. ۲۰.

"من، موهېمېر قېزافېم، نېمېش خې لې خېدا بېسې بې نېوې کې
نېمانت بې هېز بېت". ل. ۲۰.
ل. ۲۰. "زگار بوون لې سېر دېستی من دېت

"من، موهېمېر قېزافېم، نېو نېفسانې لې پیاوېکدا بېرجېستې
بووې". ل. ۲۲.

.. ل. ۲۶. "نېش هېر قېزافېم، قېزافېش سېروېرې
نېنگې هېر لې بېر سېلماندي نېم نېشانې ديارې نېخېشېکې دېرونيې
بېت لې قېزافېدا کې نوسېري نېمانکې "ياسمینې خېزرا" لې تېکنېکې
گېانېوې نېمانکېدا پېنای بې بېکارهېناني جېناوې کېسې يېکېمې
تاکې "من" بردووې و تېواوې نېمانکېمان لېسېر زاري قېزافي بې کېسې
يېکېمې تاکې بې دېگېږتېو کې گوزارشتې لې دوا ساتېکېانی شېوې
کېتايې ژيانې قېزافي لې شاري سېرت زېږې لې دايک بوونې خې لې
سېروېنې شېشې لېبیا لې ۱۷ شوباتې ۱۲۰۱۱ د.

لېگې نېمېشدا نوسېر بې شېوې "فلاشباگ" و تېکنېکې "ياد هېنانيوې"
دېگېږتېو بې باسکردن لې دېوراني منداې و سېردېمې لاوېتې قېزافي
و سېردېمې حکومېانې دور و درېژکې قېزافي و باس لې وداوې

جياواز ڪاٺي سڙڪي لپيا ڊڪاٽ لڻو سڙدم جياوازان ڏا لڻ چڻند
ناوچي ڪي وڻا تي لپيا ڏا.

”ڪڻ منڊا ٻووم، خام ناو ٻڻ ناو لڳڻ ڇڏا ڊيبردم ٻڻ
بيا بان“، ۱۷ ل. سڙڪي تاي ڊسٽي ڪرڻي ٻڻ مان ڪڻ.

ڦڙافي ڪاٺڪ لڻ سا ۱۹۶۹ ڪوڊ تاي ٻڻ سڙ محمد پاشاي سڻ نويدا
ڪرڻ لڻ لپيا ڏا ٽو وڻ ڪڻ سڻ ڪي هڻ ڪري بيري سڻ شاليستي ڌڙ ٻڻ
هڻ موو ٻڻ وٽ ٽايني ڪان لڻو وڻا ٽا ڏا مام ٻڻ ڪرڻ، ٻڻ مام لڻ
هڻ مان ڪا ٽا هاو شڻو ڪي سڙ ڪرڻ ڊيڪاٽ رڪاٺي تري ٻڻ ٺهڻا تي
ناو ٻڻ است و باڪوري ٽا فريڪا سوي زري لڻ ٽاين بيني ٻڻ ٻڻ رڙو وڻندي
و پاراستني ٻڻ ڪي تاي ٻڻ تي ڇي.

”من خوام لڳڻ ٻڻ، ٽي هڻ ٽو ڇي مني لڻ ناو ٽو هڻ موو ٻڻا ڏا
هڻ ٻڻ ٻڻا ڏو وڻا ٻڻو وڻو زلهڻ ڪان و چاوچن ڪي لڻ ٻڻا
ٻڻ ڊريان ٻڻ ٻڻ هڻ موون و ڊسٽاٽ؟“، ۲۱ ل.

من ڪي موسو ٻڻا مني من وڻ ڪڻ هڻ ميس ٻڻ سڙ ڪڻ تن و پلان ڪا ڏا
سڙ ڪڻ و تووم“، ۲۱ ل.

لڳڻ ٻڻ مان ٺا ٻڻ ڪا ڦڙافي ڪڻ رڦي نڻ رجسي ٽا ڪي هڻ ٻڻ ٻڻ
ڊي ٻڻ وڻا ٽا ڇي ڊي ٻڻ ٽا ٽا ستي خودا و پڻ مڻ ران و ڇي ڊي ڪاٽ
ٻڻ ڪڻ سڻ ڪي ٽا فسان ٻڻي.

ڪاٺڪ ٻڻ ٻڻ ٻڻا موسي ٽا ٽي ”ٽا ريانا ڦالاچي“ چاو ٻڻ ڪو وٽن لڳڻ
ڦڙا ڦيڊا ڊي ڪاٽ، لڳ ٽا پرسيار ڏا لڳي ڊي پرسٽ” ٽا باو ٻڻ ٻڻ خودا
هڻ ٻڻ؟“ ڦڙا ڦيش لڳ وڻا مڊا ڊي ٻڻ: ”ٻڻ گومان، ٽا وشت ٽا شڪراي،
ٻڻ ڊنيايي وڻ. ٻڻ چي پرسپاري وا لڳ من ڊي ڪيٽ؟“ ٽا ريانا ش لڳ
وڻا مڊا ڊي ٻڻ: ”چونڪ واماڻي ٽا ڇا ٽا خودايت“.

”ٽو وڻي ٽا مڻ من وڻو ٻڻو وڻو بوم ٽا وڻ، ٽا م ياخيونن نڻ ڇش ٻڻ
ڪڻ شراو و ٽا م ڄنگ هڻ گيرس ٻڻا وڻ، ٻڻ گڳي ٻڻ ڪي تر ٻڻ دروستي ٽو
ٻڻ گايي ٻڻ پيدا ڊي م، ٽي هڻ ٽا م ٽا زمونانن نين ڪڻ خودا وڻند
دروست ڊي ڪڻ؟“، ۲۲ ل.

”من ڪي موسو ٻڻا مني من وڻ ڪڻ هڻ ميس ٻڻ سڙ ڪڻ تن و پلان ڪا ڏا
سڙ ڪڻ و تووم“، ۲۱ ل.

”ٽو وڻي من ڊي ٻڻ ڪا لام و لڳ ٽا سمان وڻ ڊي، ٽو وڻي ٻڻي بيري
لڳ ڊي ڪا م وڻ ٻڻ شيني پڻ مڻ ران ٻڻ“، ۱۰۳ ل.

.. ۲۲۶ ”من چيتر سڙ ڪي نيم، من پڻ مڻ ران

هڻ ميس ڊيڪاٽ رڪاٺي ڪان، لڳ تاو خود پڻ سڻ ڊي ڪي زري ٻڻ رزيان پڻيان

وایه که په ویستی کی حتمین به ئو و جگایه کی فەرمانه وایی ده که ن و پیاښان وایه ئه گډر ئوان نه بن ئو و جگایه نابریت به و و حکومت ائی ناکریت. قزاقیش هه مان به چوونی هه وو.

..ل ۱۰۴ "لیبیا به به من نه گبته کی به ناو به ئاینده یه
نوسه به به رد وامه له باسکردنی هفتاره سهیر و سه مه ره کانی قزاقی به هه نه رجسید ته که یه و، ئو په مان ده ته هه ره وک چن سه دام حسنی سه ره که که ماری عهراق به هه له خه بایی بوونی و له ده سه مه اتدا په لاماری و ته ته ته و و ویستی داگیری بکات، ئاواش قزاقی هاوشه و ته ئو له ناوخه یه لیبیا دا چنه کار کی په لاماردانی نه نجامدا و.

"چنه مانگه که دواي ئو و که به هاواری ستایشی مهله ته که م مهست بووم، بیرم له به زمه کی تر ده کرد و ته تا له جیهاندا ده نگ بداته و، دوو ده بووم له و ته له نه وان ئو ته فیرقه کانی به ریتانیا له و ته ته که م ده ره بکه م، یان بنکه ی ئاسمانی ویله س له ده سته ئه مریکیه کان ده ره به نه و. ئو بوو دیسان شه وکیان فانه خه ته ته خوم و ته قانده م. به به یانی سه ره باری دوو ده ی پاساودراوی ئاوه ژکاره کانم، به یاری خه مه دا: ناب خه چ په رستان له خا که پیر نه که ی عومه ره موختاردا به نه و." ل ۸۵.

یه که که تر له هفتاره سهیر و سه مه ره کانی قزاقی سه ره کی لیبیا هه ره له واقیعه شدا، شانازی کردن بوو به نویسی "کتبه بی سه وز" که بریتیه له نامیلکه یه کی بچوک و ناوبراو له سه ی ۱۹۷۵ به او ی کرد و، نامیلکه که له سه به شه په کههاتوو ته یاندا بیرو به چونه کانی خه ی سه بارت به فەرمانه وایی و هه نه ده چمه که و هه بازی سیاسی ده خاته و و.

ئه م سه ره که ی لیبیا هه نه ده شانازی به م نامیلکه بچوک و ده کرد تا کار گه یشت ته و ته ی په یکه ری به دروستکرد له لیبیا دا.
کاته که "ئه ریانا فالاجی" ئیتا یه چاوپه که وتن له گډه قزاقی ده کات ناوبراو هه ره په سیار که قورس به ته و نه توان ته و ته مه بداته و به ته ژنامه نوسه که ده ته: له کته بی سه وزدا ئاماره ی په کراو و له و کته به دا هه موو شته که ئاماره ی په کراو.

ئه و ته تا قزاقی له م هه مانه شدا ده ته: "من موسا بووم و له شاخه کان هاته خواره، به مه له بری له وحی شه ریه ته که کان کته بی سه وزم به ده سته و بوو." ل ۱۹۴.

خویه کی تری قزاقی که به هه ی نه رجسید ته و گه ره ده ی بوو بوو، بریتی بوو له زه مک کردن و گه ته کردن به سه ره کرد کانی تری و ته تانی

نیشتیمانی عراب، لوانه "بن علی" سارکی تونس و "سدام حسن" سارک کماري عراق.

"نای خوی! بن علی، خوییک له بـرگی سـرکردا" ج. ۵۳.

"دی چـتـ ترسـنـ کـکان، کـمـکـ ئازایـتـان هـبـت و وـرنـ بـمـگـرنـ مـنـ
نـ بنـ علی و نـ سـدام و نـ بنـ لادنـم" ج. ۱۵۲.

قـزافـی بـهـی لـ خـبایـی بوونی لـ اـد بـدـریـو کـ بـ درـثـایی
حکومـانـیکـی وـای ئـو هـمووـ زوـم و ستـمـی کـ بـرامـبـر گـلی
لیبیای کرد. پـی وـابوو هـموو هـا وـاتیانی ئـو وـاتـ وـکـ باوکی
خـیان ئـویان حیساب کردوو و خـشیان ویستوو، بـمـام کـ زانی
شـشیان کرد لـ دزی، ئیتر لـ دوا ساتـکانی ژیانیدا پـشیمانـ
لـوی هـندـی تر دیکتاتـری نـواندوو بـرامـبـریان.

"دـبـوایـ نیوـی میلـتم لـ ناو بـردایـ تا نیوـکـی تر زگار
بـمـ" ج. ۹۷.

"مـن پـشیمان نیم لـوی کـ لـ سزادانمدا دـقـقـ بووم، چونکـ ئـو
هـم ئـو وـابوو هـم پـویست بوو" ج. ۲۱۷.

دوای ئـوی کـ دـگـنـ لوتکـی دیکتاتـریـت و هـموو جـرـکانی زوـم
و ستـم بـرامـبـر میلـتـکـیان تاقی دـکـنـو، بـمـام دان دـنـن
بـوی کـ لـ ترـپـکی فـرمانـنـوایدـا هـشتـا دـرونیان نا ئارام و
ترس بـرـکیان پـدـگـرت.

ئـو تا قـزافی لـم ئـمانـدا دـقـتـ: "نا ئارامی نیـ بگاتـ نا
ئارامی فـمانـوا، نا ئارامیـکی قورس و زا و بـردـوام" ج. ۱۷۴

جـگـی ئاماژـی لـ کـتایدا پـویستـ ئاماژـ بـ ئـو بـکـین، کـ
ئـوکاتـی قـزافی لـ کـشک و تـلار ئـاقیـکانی خـی شـوی سوری لـگـ
ئـو ژنانـدا بـسـر دـبرد کـ دی دـیخواستـن، هـر گیز لـو باوـدـا
نـبوو کـ کـتا شـوی ژیانـی لـ بینای قوتابخانـیـکی وـراندـا لـ
شاری سیرت بـسـر بـرتـ. بـمـام تازـ پـشیمانی دادی هیچ کـسـکی
نـداو لـ مـژوودا.

ج. ۲۱۲. "من وام زانی کـتایـکی پرشنگدارم دـبـت

"دـبوو بـ قسـی هـگـشـا قـزم بـکردایـ، پـشنیازی پـناهـندـی بـ کردم
وا نـبـوایـ ئـستا لـ قـنزوـلا دـبووم" ج. ۲۱۲.

*سـرچاو:

۱. ئـمانـی "دوا هـمین شـوی سـرکـ" ن: یاسمین خـزرا. / و: ئازاد
بـرنجی.

2. وتاری "کەسەتی نەرجسی" ن: زانا جەبار/ سود لە پەنجی: کەخراوی
نەما بە وشیری دەرونی و کەمەمەلایەتی وەرگیراوە، بە وتارەکە.

. وتاری "سەرەتایەک لە بارە چەک و مەژووی ژەهەڵەناسیەو" ن:
دیاری خالید/سود لە ئەرشیفی مەپەری کوردستانی نو-۲۰۱۵
وەرگیراوە، بە وتارەکە.